

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ТАВРІЙСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
імені В.І. ВЕРНАДСЬКОГО
Навчально-науковий гуманітарний інститут
Кафедра публічного та приватного права**

«ЗАТВЕРДЖУЮ»
Директор інституту

О.О. Іляшко

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

“МЕДІАЦІЯ У ПРОФЕСІЇ ЮРИСТА”

(назва навчальної дисципліни)

освітній рівень	другий (магістерський) рівень вищої освіти
галузь знань	08 Право
спеціальність (спеціалізація)	081 Право
освітня програма	«Право»
тип дисципліни	обов'язкова

Розробники: кандидат юридичних наук, доцент, доцент кафедри публічного та приватного права Сингаївська Інна Володимирівна

Робочу програму схвалено на засіданні кафедри публічного та приватного права

Протокол від
Протокол №1 від 31 серпня 2021 року

Завідувач кафедри публічного
та приватного права

В.Ю. Швачка

ТНУ імені В.І. Вернадського, 2021 рік
Сингаївська І.В. 2021 рік

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників		Розподіл годин за навчальним планом		
Кількість кредитів:	3	Вид занять	Форма навчання	
Загальна кількість годин:	90		Денна	Заочна
Рік вивчення дисципліни за навчальним планом:	1	Лекції:	14	6
Семестр:	1	Практичні заняття:	-	-
Тижневе навантаження (год.):		Лабораторні заняття:	-	-
аудиторне:	2	Семінарські заняття:	16	4
самостійна робота:	4	Самостійна робота:	60	80
Форма підсумкового контролю:	Залік	Консультації:	-	-
Мова навчання:	Українська	Індивідуальні заняття:	-	-

Консультативну допомогу здобувачі вищої освіти можуть отримати у ННП кафедри публічного та приватного права, які безпосередньо проводять заняття або звернувшись з письмовим запитом на електронну пошту за адресою kaf_ppr@tnu.edu.ua.

2. Програма навчальної дисципліни

Передумови для вивчення дисципліни:

Препозит:	Постпозит
теорія держави і права, юридичної психології, цивільного права, сімейного права, адміністративного права, трудового права, кримінального права, цивільного процесуального права, адміністративного процесуального права, кримінального процесуального права	Виробнича практика

Мета вивчення дисципліни:

Метою навчальної дисципліни «Медіація у професії юриста» є набуття у здобувачів вищої освіти сучасних знань про медіацію як альтернативний та дієвий спосіб вирішення юридичних спорів і конфліктів поза судом; формування здобувачами вищої освіти практичних навичок та умінь щодо посередництва у конфліктних ситуаціях, налагодження комунікаційних процесів, підвищення медіаційної компетентності.

Предметом навчальної дисципліни медіація у професії юриста є основні види і принципи, моделей медіації; розгляд особливостей застосування медіаційних підходів до різних сфер суспільних відносин; оволодіння комунікативними техніками запобігання виникненню зіткнення інтересів і налагодження порозуміння між сторонами.

Завдання дисципліни «Медіація у професії юриста» сприяти підвищенню ефективності власної професійної діяльності; отримати знання про найкращі світові практики альтернативного вирішення спорів – медіації та відновного правосуддя; зрозуміти сутність і механізм виникнення непорозуміння, конфлікту; ознайомитися з різними підходами до врегулювання конфліктів (спорів); сформулювати здатність чути та враховувати думки інших сторін та учасників, керувати своїми емоціями; опанувати комунікативні навички, необхідні для ведення колективних обговорень та зустрічей.

Загальні та спеціальні компетентності, що формуються у процесі вивчення дисципліни

У результаті опанування навчальної дисципліни «*Медіація у професії юриста*» здобувач вищої освіти повинен володіти такими загальними (ЗК) та спеціальними (СК) компетентностями відповідно до Стандарту вищої освіти URL: [https://mon.gov.ua/storage/app/media/vyshcha/standarty/2020/08/081-pravo-magis tr.pdf](https://mon.gov.ua/storage/app/media/vyshcha/standarty/2020/08/081-pravo-magis_tr.pdf)

Загальні компетентності (ЗК)

ЗК 7. Здатність приймати обґрунтовані рішення.

ЗК 8. Здатність спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня (з експертами з інших галузей знань/видів економічної діяльності).

Спеціальні (фахові, предметні) компетентності (СК)

СК 6. Здатність обґрунтовувати та мотивувати правові рішення, давати розгорнуту юридичну аргументацію.

СК 8. Здатність застосовувати медіацію та інші правові інструменти альтернативного позасудового розгляду та вирішення правових спорів.

СК 12. Здатність розвивати та утверджувати етичні стандарти правничої діяльності, стандарти професійної незалежності та відповідальності правника

СК 13. Здатність доносити до фахівців і нефахівців у сфері права інформацію, ідеї, зміст проблем та характер оптимальних рішень з належною аргументацією.

Очікувані програмні результати навчання за дисципліною:

1. Оцінювати природу та характер суспільних процесів і явищ, і виявляти розуміння меж та механізмів їх правового регулювання.

2. Співвідносити сучасну систему цивілізаційних цінностей з правовими цінностями, принципами та професійними етичними стандартами.

3. Проводити збір, інтегрований аналіз та узагальнення матеріалів з різних джерел, включаючи наукову та професійну літературу, бази даних, цифрові, статистичні, тестові та інші, та перевіряти їх на достовірність, використовуючи сучасні методи дослідження.

4. Здійснювати презентацію свого дослідження з правової теми, застосовуючи першоджерела та прийоми правової інтерпретації складних комплексних проблем, що постають з цього дослідження, аргументувати висновки.

5. Вільно спілкуватися правничою іноземною мовою (однією з офіційних мов Ради Європи) усно і письмово.

6. Обґрунтовано формулювати свою правову позицію, вміти опонувати, оцінювати докази та наводити переконливі аргументи.
7. Дискутувати зі складних правових проблем, пропонувати і обґрунтовувати варіанти їх розв'язання.
8. Оцінювати достовірність інформації та надійність джерел, ефективно опрацьовувати та використовувати інформацію для проведення наукових досліджень та практичної діяльності.
9. Генерувати нові ідеї та використовувати сучасні технології у наданні правничих послуг.
10. Аналізувати взаємодію міжнародного права та міжнародно-правових систем з правовою системою України на основі усвідомлення основних сучасних правових доктрин, цінностей та принципів функціонування права.
12. Проводити порівняльно-правовий аналіз окремих інститутів права різних правових систем, враховуючи взаємозв'язок правової системи України з правовими системами Ради Європи та Європейського Союзу.
13. Аналізувати та оцінювати практику застосування окремих правових інститутів.
14. Обґрунтовувати правову позицію на різних стадіях правозастосування.
15. Мати практичні навички розв'язання проблем, пов'язаних з реалізацією процесуальних функцій суб'єктів правозастосування.
16. Брати продуктивну участь у розробці проектів нормативно-правових актів, обґрунтовувати суспільну обумовленість їх прийняття, прогнозувати результати їх впливу на відповідні суспільні відносини.
17. Інтегрувати необхідні знання та розв'язувати складні задачі правозастосування у різних сферах професійної діяльності.
18. Мати практичні навички подолання стресу та відновлення власного емоційного стану.
20. Мати практичні навички використання власної адаптаційної мобільності.

Зміст навчальної дисципліни

Тема 1. Теорія конфлікту: поняття, функції, структура, види.

1. Поняття та види конфлікту
2. Динаміка та функції конфлікту
3. Діагностика конфлікту.

Тема 2. Альтернативні способи вирішення конфлікту.

1. Історичні витоки альтернативного вирішення конфліктів (спорів).
2. Поняття та особливості альтернативних способів вирішення спорів.
3. Основні види альтернативних способів вирішення спорів.

Тема 3. Медіація як ефективний спосіб урегулювання конфлікту.

1. Поняття та природа медіації
2. Принципи медіації
3. Види медіації
4. Моделі медіації

Тема 4. Компетентності та техніки медіатора

1. Компетентності медіатора:
  - 1.1 Конфліктологічна компетентність медіатора.
  - 1.2. Комунікативна компетентність медіатора

- 1.3 Процедурна компетентність медіатора
- 1.4 Рефлексивна компетентність медіатора
- 1.5 Правова компетентність медіатора
2. Техніки медіатора
- 2.1 Активне слухання
- 2.2 Невербальна комунікація
- 2.3. Постановка запитань
- 2.4 Перефразування.
- 2.5 Робота з емоціями.

Тема 5. Процедура медіації

1. Загальна характеристика медіаційної процедури
2. Премедіація
3. Стадії медіації
4. Постмедіація.

Тема 6. Правове регулювання медіації

1. Міжнародні стандарти медіації
2. Європейські стандарти медіації
3. Медіація у національній правовій системі.
4. Етичні засади медіації

Тема 7. Особливості медіації в окремих сферах суспільних відносин

1. Сімейна медіація.
2. Медіація в трудових відносинах.
3. Медіація в адміністративно-правових відносинах.
4. Медіація як форма відновного правосуддя .
5. Медіація у сфері корпоративних відносин.

Тема 8. Медіація в окремих сферах юридичної практики

1. Медіація в діяльності судді
2. Медіація в діяльності адвоката
3. Медіація в діяльності нотаріуса.
4. Медіація в діяльності прокурора.
5. Медіація в діяльності державного виконавця та приватного виконавця.

3. Структура навчальної дисципліни (тематичний план)

ДЕННА ФОРМА

Назви розділів і тем 1	Кількість годин				
	денна форма				
	Всього 2	у тому числі			
		Л 3	п/лаб. 4	сем. 5	с. р. 6
<i>Тема 1. Теорія конфлікту: поняття, функції, структура, види.</i>	10	2		2	6
<i>Тема 2. Альтернативні способи вирішення конфлікту.</i>	12	2		2	8
<i>Тема 3. Медіація як ефективний спосіб урегулювання конфлікту.</i>	12	2		2	8
<i>Тема 4. Компетентності та техніки медіатора</i>	10	2		2	6
<i>Тема 5. Процедура медіації</i>	10	2		2	6
<i>Тема 6. Правове регулювання медіації</i>	12	2		2	8
<i>Тема 7. Особливості медіації в окремих сферах суспільних відносин</i>	12	2		2	8
<i>Тема 8. Медіація в окремих сферах юридичної практики</i>	12			2	10
Форма контролю- залік					
Усього годин	90	14	0	16	60

ЗАОЧНА ФОРМА

Назви розділів і тем	Кількість годин				
	денна форма				
	Всього	у тому числі			
л		п/лаб.	сем.	с. р.	
1	2	3	4	5	6
Тема 1. Теорія конфлікту: поняття, функції, структура, види.	10				10
Тема 2. Альтернативні способи вирішення конфлікту.	12				12
Тема 3. Медіація як ефективний спосіб урегулювання конфлікту.	14	2		2	10
Тема 4. Компетентності та техніки медіатора	10				10
Тема 5. Процедура медіації	10	2			8
Тема 6. Правове регулювання медіації	10				10
Тема 7. Особливості медіації в окремих сферах суспільних відносин	12	2		2	8
Тема 8. Медіація в окремих сферах юридичної практики	12				12
Форма контролю- залік					
Усього годин	90	6	0	4	80

4. Організація самостійної роботи магістрів

4.1. Підготовка до семінарських занять. Здобувачі вищої освіти відповідно до визначеного планів практичних занять готують теоретичний матеріал, користуючись зазначеними джерелами основної та додаткової літератури. Формування практичних навичок медіаційної грамотності здійснюється шляхом виконання кейсів та обговорюється їх вирішення на заняттях.

4.2. Матеріали для самоконтролю. Матеріали кейсів з умовами завдань визначаються викладачем.

4.3. Індивідуальні завдання

Підготувати реферативні доповіді на теми:

1. Історичні витоки медіації в Україні.
2. Аналіз положення проекту Закону України «Про медіацію».
3. Сімейна медіація.
4. Медіація в трудових відносинах.
5. Медіація в адміністративно-правових відносинах.

6. Медіація як форма відновного правосуддя .
7. Медіація у сфері корпоративних відносин.
8. Медіація в діяльності судді
9. Медіація в діяльності адвоката
10. Медіація в діяльності нотаріуса.
11. Медіація в діяльності прокурора.
12. Медіація в діяльності державного виконавця та приватного виконавця.

4.4. Перелік питань для підготовки до підсумкового контролю:

1. Поняття та види конфлікту
2. Динаміка та функції конфлікту
3. Діагностика конфлікту.
4. Історичні витоки альтернативного вирішення конфліктів (спорів).
5. Поняття та особливості альтернативних способів вирішення спорів.
6. Основні види альтернативних способів вирішення спорів.
7. Поняття та природа медіації
8. Принципи медіації
9. Види медіації
10. Моделі медіації
11. Компетентності медіатора:
12. Конфліктологічна компетентність медіатора.
13. Комунікативна компетентність медіатора
14. Процедурна компетентність медіатора
15. Рефлексивна компетентність медіатора
16. Правова компетентність медіатора
17. Техніки медіатора
18. Активне слухання
19. Невербальна комунікація
20. Постановка запитань
21. Перефразування.
22. Робота з емоціями.
23. Загальна характеристика медіаційної процедури
24. Премедіація
25. Стадії медіації
26. Постмедіація.
27. Міжнародні стандарти медіації
28. Європейські стандарти медіації
29. Медіація у національній правовій системі.
30. Етичні засади медіації
31. Сімейна медіація.
32. Медіація в трудових відносинах.
33. Медіація в адміністративно-правових відносинах.
34. Медіація як форма відновного правосуддя.

35. Медіація у сфері корпоративних відносин.
36. Медіація в діяльності судді.
37. Медіація в діяльності адвоката
38. Медіація в діяльності нотаріуса.
39. Медіація в діяльності прокурора.
40. Медіація в діяльності державного виконавця та приватного виконавця.

5. Критерії та система оцінювання результатів навчання

Оцінювання семінарських занять, у тому числі самостійної роботи, розроблено таким чином, що дає можливість здобувачу вищої освіти у підсумку отримати максимальну кількість балів (від 0 до 100) за поточний контроль.

За умови, отримання за поточний контроль 60 балів і вище, за бажанням здобувачів вищої освіти, даний бал зараховується як оцінка за залік із навчальної дисципліни.

Здобувач вищої освіти має право підвищити бал шляхом здачі заліку. Здобувач вищої освіти, який за поточний контроль набрав 59 балів і нижче здає залік із навчальної дисципліни. Якщо здобувач вищої освіти не здав пропущені без поважних причин теми, до складання заліку не допускається.

Підсумковою формою контролю якості отриманих знань є залік. Залік може проводитися в усній і письмовій формі і передбачає відповідь на два теоретичних питання.

5.1. Політика курсу

Здобувач вищої освіти зобов'язаний дотримуватись політики доброчесності при виконанні завдань для самостійної роботи, завдань поточного та підсумкового контролю результатів навчання з дисципліни «Медіація у професії юриста». Відповідно до Закону України «Про освіту» академічна доброчесність – це сукупність етичних принципів та визначених законом правил, якими мають керуватися учасники освітнього процесу під час навчання, викладання та провадження наукової (творчої) діяльності з метою забезпечення довіри до результатів навчання та/або наукових (творчих) досягнень. Дотримання академічної доброчесності передбачає: самостійне виконання навчальних завдань, завдань поточного та підсумкового контролю результатів навчання (для осіб з особливими освітніми потребами ця вимога застосовується з урахуванням їхніх індивідуальних потреб і можливостей); посилення на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей; дотримання норм законодавства про авторське право і суміжні права; надання достовірної інформації про результати власної навчальної (наукової, творчої) діяльності, використанні методики досліджень джерела інформації.

2. Відвідування лекційних та семінарських занять є важливою складовою успішного засвоєння дисципліни та успішної здачі заліку. За об'єктивних

причин навчання може відбуватись в он-лайн формі за погодженням із викладачем дисципліни. У випадку незадовільної підсумкової оцінки, наявності пропусків семінарських занять без поважних причин здобувач вищої освіти повинен здати пропущені теми в позааудиторний час, звернувшись до викладача.

5.2. Шкала та схема формування підсумкової оцінки

<i>Семінарські заняття</i>	1	2	3	4	5	6	7	8	Кр.р	Інд. Робота
<i>Максимальні Бали</i>	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10
<i>Мінімальні бали</i>	6	6	6	6	6	6	6	6	6	6

№	Бали	Оцінка за національною шкалою	Характеристика оцінки
1.	10	Відмінно	відмінне виконання
2	9	Добре	вище середнього рівня
3	8	Добре	загалом хороша робота
4	7	задовільно	Непогано
5	6	задовільно	виконання відповідає мінімальним критеріям

5.3. Шкала оцінювання: національна та ECTS

Оцінка в балах	Оцінка за національною шкалою	Оцінка за шкалою ECTS	
		Оцінка	Пояснення
90-100	Відмінно	A	відмінне виконання
80-89	Добре	B	вище середнього рівня
75-79	Добре	C	загалом хороша робота
66-74	Задовільно	D	Непогано
60-65	Задовільно	E	виконання відповідає мінімальним критеріям
30-59	Незадовільно	FX	необхідне перескладання
0-29	Незадовільно	F	необхідне повторне вивчення курсу

6. Інструменти, обладнання та програмне забезпечення, використання яких передбачає навчальна дисципліна

7. Рекомендовані джерела інформації

Основні:

1. Медіація у професійній діяльності юриста : підручник / авт.. кол. : Т.

- Білик, Р Гаврилук, І. Городиський та ін. за ред.. Н. Крестовської, Л. Романадзе. Одеса: Екологія, 2019. 456 с.
2. Мазаракі Н. А. Медіація в Україні: теорія та практика: монографія. Київ : Інститут законодавства ВР України, 2018. 276 с.
3. Нестор Н.В. Запровадження медіації у кримінальному процесі України проблеми теорії та практики : монографія / Н. В. Нестор. – К.: Алерта, 2018. – 182 с.
4. Леко Б. Медіація: підручник / Б. Леко, Г. Чуйко. – Чернівці : Книги – ХХІ, 2014. – 520 с.
5. Біцай А. Участь адвоката в медіації: монографія. К. : Алерта, 2017. 260с.
6. Вступ до альтернативного вирішення спорів : навч. посіб. / Г. В. Анікіна, Ю. В. Білоусов, Н. Л. Бондаренко-Зелінська [та ін.] ; під ред. У. Хелльманна, Н. Л. Бондаренко-Зелінської. Хмельницький : Хмельницький університет управління та права, 2017. 234 с.
7. Луцишин Г. І. Конфліктологія та теорія переговорів : навчальний посібник / Г. І. Луцишин ; М-во освіти і науки України, Нац. ун-т «Львів. Політехніка», 2015. – 199 с. 8. Альтернативні підходи до розв'язання конфліктів: теорія і практика застосування /уклад.: Н. Гайдук, І. Сенюта, О. Бік, Х. Терешко. Львів : ПАІС, 2007. 296 с.
9. Альтернативноеразрешение споров в уголовном процес- се : учеб.-метод. пособие / Л. Л. Зайцева [и др.] ; под ред. У. Хелльманна, С. А. Балашенко, Л. Л. Зайцевой. Минск : Изд. центр БГУ, 2015. 223 с.
10. Управління конфліктами : навч. посіб. / Г. М. Захарчин, Р. О. Винничук. 2-е вид., допов. Львів : «Львівська політехніка», – 2019. – 192 с.
11. Корінний С.О. Впровадження медіації в адміністративний процес України: дис. канд. наук. Ужгород. 2019.
12. Теслюк І.В. Медіація як інструмент відновного правосуддя та альтернативний спосіб вирішення господарських спорів. Тернопіль 2018. 98 с.

Додаткові:

- 1.Ващенко І. В. Конфліктологія та теорія переговорів: навч. посіб. / І. В. Ващенко, М. І. Кляп. – Київ : Знання, 2013. – 407 с.
2. Конфліктологія : навч. посіб. / Л. М. Герасіна, М. П. Требін, В. Д. Воднік та ін. – Харків : Право, 2012. – 128 с.
3. Психологія вирішення конфліктів : навч. посібник для студентів вищ. навч. закл. / В. О. Джелалі. Харків – Київ, 2006. – 320 с.
- 4.Яхно Т. П. Конфліктологія та теорія переговорів: навч. посіб. / Т. П. Яхно, І. О. Куревіна. – Київ : Центр учбової літератури, 2012. – 168 с.
5. Паттерсон, КерриТрудныедиалоги / переводсанглийскогоМ.Ильина. – 4-е изд. – М.: Иванов и Фербер, 2019. – 256 с.
- 6.Деніел Гоулмаг Емоційний інтелект / пер. з анлійської Соломія-Любов Гумецька. – К.: Vivat, 2018. – 512 с.

7. Джин Хессон Кишенькова книжка емоційного інтелекту: невеличкі справи для інтуїтивного життя / пер. з англ. Є. Бондаренко. – Харків: Вид-во Ранок: Фабула, 2020. – 176 с.

Інформаційні ресурси:

1. Фільм про медіацію: URL:<https://ukrmediation.com.ua/ua/>
2. Як проходить сімейна медіація: URL:<http://afmu.org.ua/demo/>
3. Відеолекція “Діти і розлучення” URL : <http://afmu.org.ua/pro-koflikty/>
4. Коли конфлікту потрібен медіатор: URL : <http://afmu.org.ua/pro-koflikty/koly-potriben-mediator/>
5. Суд і медіація: в Одеському апеляційному господарському суді відбувся семінар. URL: <https://court.gov.ua/archive/422150/>